

Laatste Mis in de Abt Antoniuskerk in Acht.

We hebben net in het Evangelie gelezen over een zaaier die uitging om te zaaien. En de zaaier laat gebeuren wat de Schepping zal geven. De beroemde priester-dichter Guido Gezelle schreef er een gedicht over. Gezelle zegt in dat gedicht dat God zowel aan de zaaier als het zaad gegeven heeft wat er gebeuren moet. Ze zijn onderdeel van een groter geheel. De boer is uiteindelijk met een groot hart dankbaar voor het dagelijks brood.¹ In de tijd van Guido Gezelle werd de boer beschouwd als een schepper naast God. De boer werkt met de Schepping mee. Nu is er iets vreemd, want in 2004 verscheen er een boek getiteld “Schepper naast God”.² In dat boek worden hedendaagse vragen beantwoord, zoals: ‘Wat te doen wanneer waarden botsen, levensvisies elkaar tegenspreken of mensen nauwelijks meer dezelfde taal lijken te spreken?’ en ‘Mogen we de levende wereld veranderen?’ Dat boek beantwoordt alles bijeen de vraag wanneer werken we met de Schepping mee en wanneer werken we de Schepping tegen alsof we God zelf zijn als schepper naast God. Dan is dat niet langer de boer, maar de mens die het beter wil weten dan God. Daar kom ik op terug. - Ook de eerste lezing heeft een band met het Scheppingsverhaal. Er wordt gesproken over God als boer die twijgen plant; over vogels die nestelen; en over twee soorten bomen. Het lijkt alsof de lezingen ons vandaag tot gedachten brengen aan Adam en Eva. En tegelijk denken we dan aan wat we erfzonde, iets wat we beter oerzonde zouden noemen. Daar kom ik ook op terug.

Maar nu eerst een verhaal. De beroemde Ierse theoloog, professor James Mackey, vertelde eens een waargebeurd verhaal aan zijn studenten. Een man die hij goed kende ging op safari in Afrika. Zijn reisgezelschap overnachtte in een kamp in het oerwoud. Die man ging een keer 's morgens vroeg alleen jagen en schoot twee wilde kalkoenen dood. Hij wilde ze meenemen naar het kampement. Maar hij hoorde een zacht geluid en wist dat hij werd gevolgd. Hij was bang en pakte zijn geweer. Hij keek tussen de bomen. Hij voelde zich gauw weer op zijn gemak, want hij zag een jongen van een jaar of twaalf, naakt en hongerig. De jongen wilde de kalkoenen als voedsel meenemen. De jager begreep het en legde de kalkoenen op de grond en ging op een afstand staan. De jongen kwam dichterbij, maar liet de kalkoenen liggen. Hij keek op naar de jager en – in zijn onverstaanbare taal – vroeg hij de jager iets. De jager verstond de taal niet, maar hij dacht te begrijpen dat de jongen om toestemming vroeg om de vogels te pakken. De man gebaarde dat het goed was. Maar de jongen was niet tevreden. Zo gebaarden ze een tijdje naar elkaar. In een soort van wanhoop deed de jongen een paar stappen terug en ging stil staan met open armen en handen en wachtte tot de man hem de kalkoenen

¹ Te vinden in GEZELLE, GUIDO. *VOLLEDIGE DICHTWERKEN*. Antwerpen/ Utrecht, 1971,

² Boer, T. (ed.), *Schepper naast God? Theologie, bio-ethiek en pluralisme. Essays aangeboden aan Egbert Schroten*. Assen, 2004

zou geven. Dat gebeurde ook. Daarna rende de jongen het oerwoud in mét de kalkoenen. Hij had – ondanks zijn honger en zijn nood - geweigerd om de vogels te pakken. Hij wachtte tot ze hem werden gegeven. – Dit verhaal vertelt wezenlijk het tegenovergestelde van de erfzonde/oerzonde. Deze jonge jongen deed wat Adam en Eva niet deden. Hij aanvaardde dat het leven hem gegeven moest worden en dat hij het niet alleen aankon, hoe wanhopig hij ook was.

Het verhaal van de val van Adam en Eva lijkt gekleurd met seksuele beelden, zodat we zouden kunnen denken dat hun overtreding van seksuele aard was. Dat was niet zo. Adam en Eva namen iets weg, dat alleen in liefde kan worden gegeven en ontvangen. De bepaling die God aan Adam en Eva gaf, kan als volgt worden samengevat: “Ik geef je leven in overvloed. Maar je moet het ontvangen en nooit nemen. Zolang je ontvangt, zal het altijd leven geven, maar op de dag dat je begint te nemen, in plaats van te ontvangen, zullen je acties dood, wantrouwen, vervreemding, naaktheid en schaamte brengen.” Dat ene gebod van de Heer omvat alle moraliteit.

Waarom gaf God een bepaling aan Adam en Eva? Waarom geen paradijs zonder voorwaarden? Als we het beantwoorden moeten Gods gebod niet zien als een proef, of als iets willekeurigs dat God kan vragen of niet. Het is niet willekeurig maar wezenlijk aan de liefde.

God schiep een heelal, alles, omljnd door liefde. In die gang van zaken is alles een geschenk. Niets mag met geweld gegrepen worden. Leven kan alleen ontvangen worden als een geschenk, met eerbied en wanneer het passend is.

Zo is het ook met liefde. Iets is liefde als het in vrijheid gegeven wordt en eerbiedig aanvaard wordt. In die zin is liefde nooit onvoorwaardelijk, want de altijddurende voorwaarde is dat het een vrije gift is. Als liefde met geweld gegrepen wordt is het als een verkrachting. In het scheppingsverhaal namen Adam en Eva iets weg wat bedoeld was als een geschenk voor hen beiden. Onze hedendaagse cultuur doet vaak met zijn agressieve egoïsme, hetzelfde.

En misschien vindt u het gek om te horen, maar het verhaal van Adam en Eva werd eeuwen later opgeschreven dan het moment waarop de Tien Geboden werden opgeschreven. Het verhaal van Adam en Eva is een poging om alle tien de geboden samen te vatten in één regel: “Je mag altijd ontvangen, maar nooit ‘grijpen en graaien’!”

Het is dezelfde les die we leren uit de woorden van Jezus aan de rijke jongeman. Hij vroeg: “Wat moet ik doen om het eeuwige leven te verwerven?” En het vriendelijke hedendaagse antwoord van Jezus is: “Als je het eeuwig leven wilt ontvangen, moet je als de Afrikaanse jongen zijn, voor mij gaan staan met lege handen en wachten tot het je gegeven wordt.” En werk vooral met Gods liefde mee!

Tot slot: wat betreft de vernieuwingen die eraan komen.

- Werkt mee aan en informeert u over de encycliek “Laudato Si”³ van paus Franciscus. Want we moeten de aarde behouden!
- Werkt mee met de parochievernieuwing; maakt een open, verwelkomende en uitnodigende parochie.⁴ Doet vooral mee met Alpha, met andere basiscursussen en met het familiepastoraat. Hebt een ruim hart en een open geest! Want we moeten in onze regio het geloof behouden!

Dat is mijn laatste boodschap aan u, mensen op Acht, en ik hoop dat u dit ter harte neemt. Amen.

Norbert Schallenberg, pastor

³ LAUDATO SI, encycliek van paus Franciscus over de zorg voor het gemeenschappelijke huis, uitg. afdeling Pers & Communicatie van het Secretariaat van het Rooms-Katholiek Kerkgenootschap, Utrecht 2015 ISBN: 978-94-92093-20-2

⁴ Michael White, en Tom Corcoran, Rebuilt, samen bouwen aan een vitale parochiegemeenschap, 2018 ISBN 9789491991738; James Mallon, Als God renoveert. De parochie van onderhoud naar bloei, 2019 ISBN 9789492093776